

**केजरीवालः मुक्तिः-
दिल्ली उच्चन्यायालयेन
धन- शोधन- प्रकरणे
केजरीवालस्य मुक्ति
याचिका निरस्तीकृता**

हिमसंस्कृतवार्ताः। दिल्लीयाः मुख्यमन्त्री अरविन्दकेजरीवालः कारागृहे एव स्थास्यति। यतो हि दिल्ली उच्चन्यायालयेन धन- शोधनप्रकरणे तस्य मुक्ति याचिका निरस्तीकृता। न्यायमूर्तिना सुधीरकुमारजैनस्य एकेन अवकाशपीठेन प्रवर्तननिदेशालयस्य तस्यां याचिकायां निजादेशः प्रख्यापितः यस्यां केजरीवालाय मुक्तिप्रदानस्य निम्न न्यायलयस्य आदेशं रोद्धुम् अभ्यर्थनं कृतमासीत्। अवधेयं वर्तते यत् अरविन्द केजरीवालः दिल्लीयाः मद्यनीति-सम्बद्ध-प्रवञ्चनायां मार्चमासस्य एकविंशे दिनांके निगडितः आसीत्। मईमासे लोकसभानिर्वाचनप्रचाराय सर्वोच्चन्यायालयेन तस्य अल्पावधिक-मुक्तियाचिका स्वीकृतासीत्। तदनु असौ जूनमासस्य द्वितीये दिवसे कारागृहं प्रति प्रत्यावर्तितवान्।

**विकिलीक्स इत्यस्य
संस्थापकः जूलियन
असांजे ब्रिटेनदेशस्य
कारावासतः विमोचितः**

हिमसंस्कृतवार्ताः। विकिलीक्स इत्यस्य संस्थापकः जूलियन असांजे इत्येषः अमरीकादेशीयैः अधिकारिभिः सह पारस्परिक-सहभागित्वस्य अनन्तरं ब्रिटेनदेशस्य कारावासतः विमोचितः। असांजे इत्येषः राष्ट्रिय-रक्षा-सूचनायाः प्राप्तेः तस्याः च उद्घाटनस्य षडयन्त्रस्य आपराधिक-आरोपेषु दण्डितो जातः आसीत्। पञ्चवर्षाणां कारावासानन्तरम् अस्मै लंदनस्य उच्चन्यायालयेन मुक्तिः प्रदत्ता अस्ति।

**वरिष्ठः सांसदः ओम बिरला एनडीए इति राष्ट्रिय- जनतांत्रिक-
संयुतेः लोकसभाध्यक्ष-पदाय प्रत्याशी भविष्यति**

हिमसंस्कृतवार्ताः। भारतीय-जनता-पार्टीति दलस्य वरिष्ठः सांसदः ओम् बिरला एनडीए इति राष्ट्रिय- जनतांत्रिक-संयुतेः लोकसभाध्यक्ष-पदाय प्रत्याशी भविष्यति। अपरत्र च विपक्षि-संयुत्या अपि लोकसभाध्यक्ष-पदार्थं कांग्रेस-दलस्य सांसदः के. सुरेशः प्रत्याशीकृतो वर्तते। ध्येयमस्ति यत् ओम बिरला विगते सत्रेऽपि लोकसभाध्यक्षः आसीत्। अद्य उभाभ्यामपि प्रत्याशिभ्याम् अध्यक्ष- पदार्थं निज-निज-नामांकनं पूरितम्। अध्यक्षस्य प्रचयनं अद्य बुधवासरे भविष्यति। अतः प्राक् प्रशासनं विपक्षश्च अस्मै पदाय सर्वसहमतिं यावत् प्राप्तुं नैव पारितवन्तौ। संसदः बहिस्तात् सञ्चारं माध्यमैः साकं संवदता केन्द्रीयमन्त्रिणा पीयूष गोयलेन प्रोक्तं यत् अस्मिन् विषये केन्द्रीयमन्त्रिणः राजनाथसिंहः, अमित शाहः जगत् प्रकाशनड्डुश्च कांग्रेसदलस्य नेत्रा के. सी. गोपालेन, डी. एम. के. दलस्य नेता टी.आर. बालू इत्यमुना च साकम् उपवेशनं समाचरितवन्तः।

**शपथग्रहणस्य द्वितीये दिवसे
बहुभाषावादस्य प्रभावः दृष्टः**

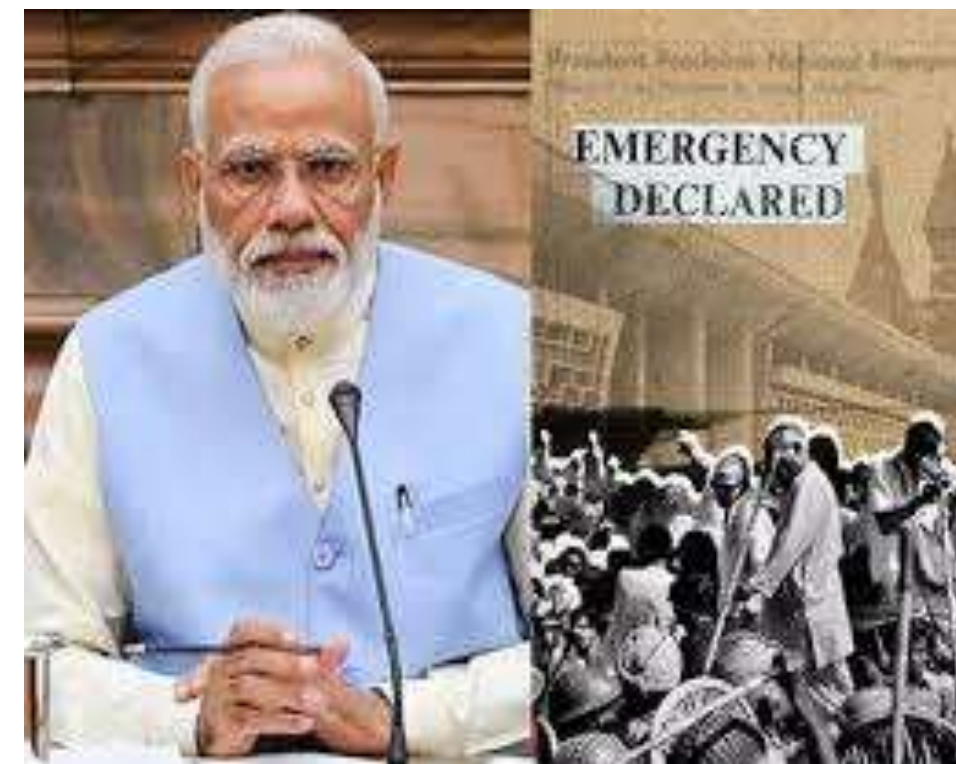
हिमसंस्कृतवार्ताः। अष्टादश्याः लोकसभायाः द्वितीय दिवसस्य शुभारम्भः सद्ने निर्वाचितानां नूतनानां सांसदानां शपथग्रहणेन साकं सञ्जातः। कांग्रेसदलस्य गोवालकागडापदवीत्यमुना हिन्दीभाषया शपथग्रहणं कृतम्। तत्रैव सांसदः बच्छव शोभा, मराठी भाषया शपथम् अभिस्वीकरोत्। भारतीय जनता पार्टीति दलस्य सांसदया स्मिता उदया वाघ वर्यया मराठीभाषया शपथो गृहीतः। अपरत्र च अनूप सञ्जय धोत्रे, कांग्रेसस्य बलवन्त दौलत बारवे, शिवसेनादलस्य डॉ. श्रीकान्त एकनाथ शिन्दे, शिवसेनायाः नरेश गणपत महस्के सहिताः अन्येऽपि नैके सांसदाः शपथग्रहणं स्वीकृतवन्तः। ध्येयमस्ति यत् विगतदिनात् नवनिर्वाचितानां सांसदानां शपथग्रहणसमारोहः प्रवर्तमानः अस्ति। अत्रान्तरे गतदिने षट्षष्ट्यन्तर-द्वि-शत-मितैः सांसदैः, अन्यैश्च अद्य शपथः स्वीकृतः, अवशिष्टाः सांसदाः अद्य शपथवचनं स्वीकरिष्यन्ति।

**कांग्रेस-दलस्य सांसदः के.
सुरेशः प्रत्याशीकृतो वर्तते।**

विपक्षस्य नेतारः ओम बिडला वर्याय समर्थनप्रदानात् पूर्वम् उपाध्यक्षस्य नाम्नो घोषणार्थं बलं प्रयच्छन्तः आसन्। तेनोक्तं यत् ते विपक्षिणः संसूचिताः सन्ति यत् उपाध्यक्ष-पद-घोषणा-प्रकरणम् अध्यक्ष निर्वाचन-समये समाधास्यते। अमुना प्रतिपादितं यत् विपक्षिभिः ये समयाः उपस्थापिताः सन्ति ते समेऽपि समयाः सर्वकारेण पूर्वमेव निराकृताः सन्ति। अस्माकं वार्ताहरो वर्णयति यत् लोकसभायाः अध्यक्षस्य निर्वाचनं स्वाधीनता-कालादेव विनैव प्रतिस्पर्धया संपाद्यते, किन्तु ऐदम्प्राथम्येन अस्मै पदाय निर्वाचनं विधीयते।

**प्रधानमन्त्रिणा आपत्काल-
प्रवर्तनस्य विरोध-कर्तृभ्यः सर्वेभ्यः
जनेभ्यः श्रद्धाञ्जलिः समर्पितः**

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना पञ्च- सप्तत्युत्तर एकोनविंशतिःशततमे वर्षे आपत्कालप्रवर्तनस्य विरोधकर्तृभ्यः सर्वेभ्यः जनेभ्यः श्रद्धाञ्जलिः समर्पितः। एकस्मिन् सामाजिक- सञ्चारसञ्जालीये सन्देशे प्रधानमन्त्रिणा व्यलेखि यत्-एतद् दिनं स्मारयति यत् कथंकारं कांग्रेसदलेन जनानाम् आधारीकस्वतन्त्रता नष्टं नीता आसीत्। देशस्य संविधानञ्च पादतले विमर्दितम् आसीत्। अमुना प्रोदितं यत् तात्कालिककांग्रेसशासनेन समेऽपि लोकतान्त्रिकाः सिद्धान्ताः अवहेलिताः देशश्च कारागृहत्वेन परिवर्तितः। अमुना भणितं यत् इमे त एव जनाः सन्ति यैः नैकेषु अवसरेषु षट् पञ्चाशदुत्तरत्रिंशततमः अनुच्छेदः प्रवर्तितः आसीत्। सञ्चारमाध्यमानां स्वाधीनतायाः अपहरणार्थं विधेयकानि प्रस्तावितानि संघवादश्च विनाशितः, संविधानस्य सर्वेऽपि नियमाः उल्लंघिताः।

सुभाषितम्

ऐक्यं बलं समाजस्य
तदभावे स दुर्बलः।
तस्मात् ऐक्यं प्रशंसन्ति
दृढं राष्ट्रहितैषिणः।।
भावार्थ- एकता ही समाज का बल
है। जिस समाज में एकता का
अभाव होता है, वह समाज दुर्बल
होता है। इसलिए राष्ट्रहित की सोच
रखने वाले सदैव एकता को बढ़ावा
देते हैं।

हिमसंस्कृतवार्ताः, अमितशर्मा

हिमसंस्कृतवार्ताः सामान्यज्ञानम्

प्र. सम्राट- अशोकः कस्य उत्तराधिकारी?
उत्तर : बिन्दुसारस्य
**प्र. भारतीयसंविधानं प्रथमतया कदा
संशोधितम्?**
उत्तर : 1950 तमे वर्षे
प्र. रोलेट-अधिनियमः कदा कार्यान्वितः?
उत्तर : 1919 तमे वर्षे
प्र. जैनसम्प्रदाये .....महावीरः मन्यते ?
उत्तर : वास्तविकः संस्थापकः
प्र. इसरो संस्थायाः मुख्यालयः कुत्रास्ति ?
उत्तर : बैंगलोरनगरे
शिवानी शर्मा, हिमसंस्कृतवार्ताः

**सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति**

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

**केन्द्रीय-उपभोक्तृ-कार्य-
खाद्य-वितरणमन्त्री
प्रह्लादजोशी इक्षु-दण्डस्य
विविधोत्पादनकृते**

वैश्विकसहयोगं समाहूतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। केन्द्रीय- उपभोक्तृ-
कार्य- खाद्य- वितरणमन्त्री प्रह्लादजोशी
इक्षु-दण्डस्य स्थायितापूर्वकं
विविधोत्पादनकृते वैश्विकसहयोगं
समाहूतवान्। दिल्लीयां अन्ताराष्ट्रिय-
इक्षु- संघटन- परिषदः चतुष्पष्टितमे
उपवेशनावधौ एकस्यां कार्यशालायां
श्रीजोशी समुदीरितवान् यत् कस्याश्चिदपि
योजनायाः कार्यान्वयने निष्पादने च
उपभोक्तृणां- कृषकाणाम् उद्योगानां च
कल्याणेषु सामञ्जस्य स्थापनम्
अत्यावश्यकं वर्तते। वार्ताहरैः सह
सम्भाषमाणः सः कथितवान् यत् भारतम्
अन्ताराष्ट्रिय-इक्षु-संघटनस्य उपवेशनस्य
आतिथ्यं द्वादशवर्षाणां दीर्घकालाद्
अनन्तरं निर्वहति। एतस्मिन्नुपवेशने
कृषकाणां, उपभोक्तृकल्याणे जलसंरक्षणे
च प्रारम्भिकस्तरे विचार-विमर्शः
भविष्यति।

विधानसभा-उपाध्यक्ष निवासस्थानस्य पुरातनमेट्रोपोलस्य च प्रतिस्थापनार्थं वित्त-आयोगात् २५० कोटिरूप्यकाणां याचना

९ कोटिरूप्यकाणि व्ययितव्यानि सन्ति। पठानियां उक्तवान् यत् विधानसभासचिवालये मॉड्यूलर उपस्करणाणां आवश्यकता वर्तते, तस्य अनुमानितव्ययः १० कोटिरूप्यकाणि अस्ति। काष्ठजालकप्रतिस्थापनार्थं ३.५० कोटिरूप्यकाणां व्ययः अनुमानितः अस्ति। एतदतिरिक्तं विधानसभासचिवालयस्य कर्मचारिणां कृते कोऽपि आवासीयसङ्कुलः नास्ति, तस्य निर्माणार्थं ६० कोटिरूप्यकाणां व्ययः प्रस्तावितः अस्ति। एतेषां सर्वेषां निर्माणकार्याणां कृते विधानसभासभापतिः वित्तायोगस्य अध्यक्षत्वात् कुलम् २५० कोटिरूप्यकाणां अनुमोदनं कर्तुम् आग्रहं कृतवान्। पठानिया इत्यनेन उक्तं यत् स्वातन्त्र्यात् पूर्वं १९२०-२५ मध्ये परिषद् कक्षं विठ्ठलभाई भवनं च निर्मितम् आसीत्।

सः अवदत् यत् परिषद् कक्षं विठ्ठलभाई भवनं च धरोहरभवनानि सन्ति, तेषां बहु छेदनं कर्तुं न शक्यते। परिवर्तनशीलसमयेन सह देशः विश्वश्च आधुनिकतां प्रति गच्छति तथा च काले काले अनेकप्रकारस्य निर्माणं कर्तुं अनिवार्यं भवति। पठानिया उक्तवान् यत् परिषद् कक्षः देशस्य राज्यस्य च धरोहरः अस्ति, यस्य निर्वाहः अतीव महत्त्वपूर्णः अस्ति। विधानसभासङ्कुले उपस्थितानां एतेषां सर्वेषां भवनानां पुनर्स्थापनार्थं, परिपालनाय च प्रतिवर्षं लक्षशः रूप्यकाणि व्ययन्ते। पठानिया इत्यनेन उक्तं यत् सः एव प्रथमः ई-विधानव्यवस्थां कार्यान्वितवान्। तेनोक्तं यत् हिमाचलप्रदेशः पर्वतीयः राज्यः अस्ति, अत्र निर्माणकार्यस्य व्ययः अन्येभ्यः राज्येभ्यः अधिकः अस्ति। संसाधनानाम् अभावः अपि भवति, यस्मात् कारणात् व्ययः अधिकः भवति। समागमे १६ वित्तायोगस्य अध्यक्षः डॉ. पनगढिया सर्वान् विषयान् गम्भीरतापूर्वकं श्रुत्वा तेषां समाधानस्य आश्वासनम् अपि दत्तवान्।

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। विधानसभा अध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया विधानसभायाः उपाध्यक्षस्य निवासस्य, पुरातनमेट्रोपोलस्य च स्थाने १६ तमस्य वित्त-आयोगस्य अध्यक्षाय परामर्शम् अयच्छत्। सः सिंसिल-अतिथिगृहे १६ तमस्य वित्तायोगस्य अध्यक्षेन डॉ. अरविन्दपनगढिया इत्यनेन सह मिलितवान्। प्रायः १९ निमेषान् यावत् चलितस्य अस्मिन् सत्रे पठानिया अवदत् यत् विधानसभायाः उपसभापतेः निवासस्थानं नास्ति, तस्य निर्माणकार्यस्य व्ययः २.५० कोटिरूप्यकाणां अनुमानितम् अस्ति। सः अवदत् यत् विधायकानाम् आवाससङ्कुलं पुरातन मेट्रोपोलम् अपि १२० वर्षाणि पुरातनम् अस्ति। अस्य पुनर्निर्माणे १६५ कोटिरूप्यकाणां व्ययः भविष्यति इति अनुमानम् अस्ति। पठानिया इत्यनेन उक्तं यत् विधानसभासङ्कुलस्य बहुतलीयभूमिगतयानस्थगनस्थलस्य मनोरञ्जनभवनस्य च निर्माणकार्यं प्रस्तावितं अस्ति, तस्मिन्

भाजपा निर्वाचनप्रक्रियायां प्रभावितं कर्तुं शक्नोति, प्रत्येकस्मिन् मतदानकेन्द्रे कार्यकर्तारः सतर्काः भवन्तु- प्रतिभासिंहः

करणीयम् इति सा अवदत्। भाजपा निर्वाचनप्रक्रियायां किमपि प्रकारेण प्रभावितं शक्नोति। मंगलवासरे प्रकाशिते वक्तव्ये प्रतिभासिंहद्वारा उक्तं यत् विधानसभा उपनिर्वाचने भाजपा काङ्ग्रेससर्वकारस्य विरुद्धं निराधारान् आरोपान् कुर्वन् अस्ति। सा अवदत् यत् काङ्ग्रेसस्य लोकतन्त्रे पूर्णविश्वासः अस्ति, तस्य सीमां च अनुसरति। भाजपा विषयेषु न वदति। राज्ये विधानसभा उपनिर्वाचनं किमर्थम् अभवत् इति विषये तैः जनान् यथार्थसूचनाः दातव्याः। भाजपा राज्ये निरपेक्षबहुमतेन काङ्ग्रेससर्वकारं अस्थिरं कर्तुं प्रयत्नं कृतवती तस्य कारणं किम् आसीत्? सा भाजपायाः तथ्यान् अपि पूर्णतया अस्वीकृतवती यस्मिन् तस्याः नेतारः १३ जुलाईपश्चात् राज्ये भाजपासर्वकारस्य निर्माणस्य विश्वासं कुर्वन्ति। अद्यापि काङ्ग्रेसविधायकानां संख्या निरपेक्षबहुमतात् अधिका अस्ति तथा च निर्वाचनपरिणामानां बहिः गमनानन्तरं एषा संख्या ४१ यावत् वर्धयितुं गच्छति। प्रतिभासिंह इत्यनया उक्तं यत् सा शीघ्रमेव एतेषु त्रिषु विधानसभाक्षेत्रेषु गमिष्यति।

हिमसंस्कृतवार्ताः - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। राज्यकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्ष प्रतिभासिंहः कांगड़ा-हमीरपुर-सोलन-जनपदानाम् अध्यक्षान् तथा पदाधिकारिणः देहरा-हमीरपुर-नालागढ़-खण्डाणां सर्वैः पदाधिकारिभिः सह पूर्णसमन्वयेन एवं परस्परसहयोगेन निर्वाचनं स्पर्धयितुम् आग्रहं कृतवती। सा अवदत् यत् दोषान् दूरीकर्तुं सम्पूर्णं क्षेत्रप्रतिवेदनं समये एव आगच्छेत्। प्रत्येकस्य मतदानस्य कठोरनिरीक्षणं

पर्यटनस्थलेषु यातायातस्य आकाशमार्गेण निरीक्षणम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। अधुना हिमाचलस्य पर्यटनस्थलेषु यातायातस्य निरीक्षणं ड्रोन-यन्त्रेण भविष्यति। शिमला, मनाली, धर्मशाला, चम्बा इत्यादि पर्यटनस्थलेषु मार्गेषु वाहनसम्मर्दस्य ज्ञापनार्थं हिमाचलप्रदेशस्य यातायातपर्यटक-रेल-पुलिसः (टीटीआर) ड्रोन-यानानां उपयोगेन कुर्वन् अस्ति। यत्र यातायातस्य सम्मर्दः अस्ति तस्मिन् क्षेत्रे सम्बन्धितयातायातनियन्त्रणकक्षे सन्देशः प्रेष्यते। तदनन्तरं पुलिस तत्क्षणमेव तत्स्थानं प्राप्नोति। टीटीआर इत्यस्य मते एतद् ड्रोनयन्त्रं ३००-४०० मीटर् उपरि गच्छति। एतेन पञ्चकिलोमीटर्पर्यन्तं क्षेत्रे यातायातस्य स्थितिः निरीक्षिता अस्ति। हिमाचल-यातायात-पर्यटक-रेलपुलिसशिमला इत्यस्य नियन्त्रणे अस्ति। एकदा निक्षेपः कृतः चेत् तत्क्षणमेव सम्बन्धितयातायातनियन्त्रणकक्षे सन्देशः प्रेष्यन्ते। एतादृशे सति एतेभ्यः नियन्त्रणकक्षेभ्यः वाहनसम्मर्दस्य निष्कासनार्थं पुलिसं प्रेष्यते। जूनमासस्य प्रथमदिनात् २३ दिनाङ्कपर्यन्तं बहिः राज्येभ्यः १,६५,६५९ वाहनानि शिमलानगरं प्रविष्टानि सन्ति। यत्र शिमलातः सोलनं प्रति १,४४,८०७ वाहनानि गतानि, सोलनतः शिमलानगरं प्रति १,८३,४०३ वाहनानि आगतानि। वस्तुतः पर्यटनक्रतुकारणात् हिमाचलस्य पर्यटनस्थलेषु जनाः होराभिः यावत् यातायातस्य सम्मर्दस्य मध्ये अटन्ति। अस्य कारणात् जनानां समस्याः निरन्तरं वर्धन्ते। अतिरिक्त-पुलिसअधीक्षकः नरवीरराठौरः अवदत् यत् पर्यटनस्थलेषु यातायातस्य निरीक्षणं ड्रोन-यानेन क्रियते। यत्र सम्मर्दः भवति तत्र यातायातनियन्त्रणकक्षं तस्य विषये सूचितं भवति। एतावता अन्वेषणेन ज्ञातं यत् बहिः राज्यात् हिमाचलं प्रति आगच्छति वाहनानि यातायातस्य जामः जनयन्ति। यातायातस्य विषये पर्यटकाः अवगताः क्रियन्ते।

Punjab Tourist Manikaran : मणिकर्णे पञ्जाबस्य पर्यटकस्य बसचालकस्य च मध्ये विवादः

हिमसंस्कृतवार्ताः- कुल्लूः। हिमाचलप्रदेशस्य कुल्लूमण्डलस्य धार्मिकनगरे मणिकर्णे पञ्जाबप्रदेशस्य पर्यटकस्य निजीबसचालकस्य च मध्ये विवादः उत्पन्नः। विवादः एतावत् वर्धितः यत् पर्यटकः क्रुद्धः भूत्वा स्वस्य रिवाल्वरं बहिः कृतवान्। रिवाल्वरस्य बहिः निष्कासनस्य अनन्तरं बहु कोलाहलः अभवत्। सूचनां प्राप्य पुलिस अपि तत्स्थानं प्राप्तवती। पुलिस अस्य प्रकरणस्य अन्वेषणं कुर्वन् अस्ति।

Jagat Singh Negi : अधुना राज्ये वनाधिकारविधानम् कार्यान्वितं भविष्यति

कार्यान्वयनानन्तरं राज्यस्तरस्य अपि कार्यान्वयनम् भविष्यति। राजस्व उद्यानमन्त्री जगतसिंह नेगी इत्यनेन केलाङ्गनगरे आयोजितायां वनाधिकारविधानसम्बद्धायां कार्यशालायां एतत् उक्तम्। सः अवदत् यत् अस्मिन् अधिनियमस्य अन्तर्गतं व्यक्तिगतं सामूहिकं च प्रकरणं विधानस्य सूक्ष्मताभिः संशयैः च दीर्घकालं यावत् अधिकारिभिः स्वीकृतं न भवति। अतः अस्य अधिनियमस्य प्रभावीरूपेण कार्यान्वयनार्थं शिमलानगरे आदिवासीक्षेत्रस्य उपायुक्तः, एसडीएम तथा निगमपदाधिकारिणः पंचायतीराजसंस्थानां सदस्यैः च सहितम् अराजकीयैः सदस्यैः सह कार्यशाला आयोजिता। अस्मिन् प्रत्येकं पक्षं स्पष्टतया व्याख्यातम्। नेगी उक्तवान् यत् वनाधिकारविधानम् ऐतिहासिकः नियमः

अस्ति। अस्य अधिनियमस्य कार्यान्वयनेन योग्यजनानाम् कृते भूमिः उपलब्धा भविष्यति, येन ते अस्य अधिनियमस्य पूर्णलाभं प्राप्तुं शक्नुवन्ति। सः अवदत् यत् पंचायतेषु आयोजिता ग्रामसभा वनाधिकारविधानम्- 2006 इत्यस्य अन्तर्गतं भूमिदानस्य अधिकारः अस्ति। ग्रामसभायां ५० प्रतिशतम् उपस्थितिः अनिवार्यः, यस्मात् १० प्रतिशतं महिलाः अपि भवेयुः। मन्त्री उपायुक्ताय निर्देशान् निर्गतवान् यत् स्पीति उपविभागस्य योग्यजनानाम् निर्णयाः काजाक्षेत्रे एव करणीयाः। अस्मिन् अवसरे विधायक अनुराधा राणा आदिवासीक्षेत्रेषु वनाधिकारविधानस्य प्रभावी कार्यान्वयनम् राज्यसर्वकारस्य ऐतिहासिकं निर्णयम् इति वर्णितवती।

हिमसंस्कृतवार्ताः - केलाङ्गम्। राज्यसर्वकारः आदिवासीजनपदेषु वनाधिकारविधानम्-२००६ इत्यस्य प्रभावी कार्यान्वयनम् सुनिश्चितं करिष्यति येन पात्रजनाः उपेक्षिताः च वर्गाः लाभं प्राप्नुयुः। प्रथमं आदिवासीक्षेत्रेषु प्रभावी

शिमलाकालका- त्रिदिनानन्तरं शिमलानगरं प्राप्तानि रेलयानानि, पर्यटकाः आश्रयं प्राप्तवन्तः

कण्डाघाट, बड़ोग च यावत् रेलयानानि गच्छन्ति स्म। अतः पर्यटकाः बहु समस्यानां सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति स्म। रेलयानेन अर्धमार्गं गन्तुं प्रवृत्ताः अपि पर्यटकाः टैक्सी-बसयानैः गन्तुं बाध्यन्ते स्म। एतेन तेषां समयः धनं च अपव्ययः भवति स्म।

एतत् दृष्ट्वा बहवः पर्यटकाः रेलयानस्य आरक्षणमपि निरस्तं कृतवन्तः आसन्। सोमवासरे रेलविभागेन सेतोः पुनर्स्थापनं सम्पन्नं कृत्वा परीक्षणं कृतम्। सेतुः सर्वथा सुरक्षितः इति पुष्टिं कृत्वा हिमालयन-राज्ञी शिमला-रेलस्थानकं प्राप्तवती।

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

कालका-शिमला-रेलमार्गे त्रिदिवसानन्तरं सर्वाणि रेलयानानि मंगलवासरे शिमलानगरं प्राप्तानि। एतेन भारतात् विदेशात् च शिमलाभ्रमणाय आगच्छन्तः पर्यटकाः महदाश्रयं प्राप्तवन्तः। सोमवासरे सप्त अपि रेलयानानि समये एव शिमलानगरं प्राप्तानि। अस्य कारणात् शिमला-रेलस्थानके अपि बहु क्रियाकलापः दृष्टः। ग्रीष्मकालस्य कारणात् मंगलवासरे रेलयानेन बहुसंख्यकाः पर्यटकाः शिमलानगरं प्राप्तवन्तः। समरहिल इत्यत्र ८०० क्रमाङ्कस्य सेतोः पुनर्स्थापनकारणात् शिमला-कालका-रेलमार्गे तारादेवी,

वर्षाम् दृष्ट्वा पटलम् सुरक्षितम्

गतवर्षे प्रचण्डवृष्ट्या शिमला-कालका-रेलमार्गस्य ८०० क्रमाङ्कस्य सेतुः प्रक्षालितः अभवत्। अतः पटलं वायुतले लम्बमानम् आसीत्। महती क्षतिकारणात् रेलमार्गे रेलयानानां गतिः कतिपयानि दिनानि यावत् निरुद्धा एव आसीत्। एतत् दृष्ट्वा रेलविभागेन अस्थायीरूपेण रेलयानानां कृते पटलस्य पुनर्स्थापनं कृतम् आसीत्। अधुना पुनः वर्षाकारणात् संकटं दृष्ट्वा विभागेन प्राविधिकविशेषज्ञानाम् अवलोकनेन ८०० नम्बरसेतौ वज्रचूर्णस्तम्भाः स्थापयित्वा सेतुः सुरक्षितः कृतः।

राष्ट्रिय-परीक्षा-अभिकरणस्य परीक्षासु पारदर्शितां सुनिश्चेतुं शिक्षामन्त्रालयेन निर्मितायाः उच्च-स्तरीय- विशेषज्ञसमित्याः प्रथमोपवेशनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: राष्ट्रिय-परीक्षा-अभिकरणस्य परीक्षासु पारदर्शिताम् निष्पक्षताम् च सुनिश्चेतुं शिक्षा- मन्त्रालयेन निर्मितायाः उच्च-स्तरीय-विशेषज्ञ-समित्याः प्रथमोपवेशनं परह्यः अभवत्। नवदेहल्यां संचारमाध्यमैः सह वार्तालापं कुर्वन् समित्याः अध्यक्षः डॉ. के. राधा कृष्णन अवदत् यत् समित्याः प्राथमिकता छात्र अभिभावकानां च परामर्शाणां प्राप्तिः तेषां चिंता निराकरणं च अस्ति। छात्राणां मातृपितृणां च कृते समितिः तेन सह कार्यं करिष्यति। डा. राधाकृष्णन्-वर्यः अवदत् यत्, समितिः छात्राणां कष्टानि, चिंतां च न्यूनीकर्तुं दृढम्, अव्यवस्थितां च व्यवस्थां विकसयितुम् अपि विचारयति।

वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण नवदिल्ल्यां व्यापार- सेवा- क्षेत्रस्य प्रतिनिधिभिः साकं परामर्शोपवेशनम् आचरितवती

वित्तराज्यमन्त्री पंकज चौधरी, मुख्य-आर्थिकपरामर्शदाता वी. अनन्त नागेश्वरन, वित्तसचिवः टी. वी. सोमनाथन, व्यवविभागीयः सचिवः, आर्थिक-कार्यविभागस्य च सचिवः वाणिज्योद्योग-मन्त्रालयस्य सहभागं कृतवन्तः। ध्येयमस्ति वित्तसंकल्पनापत्रकस्य प्रस्तवनात् पूर्वं यत् सीतारमण वर्यया अतः पूर्वं परामर्शोपवेशनम् आचरितवती। एतत् व्यापारिकाणां श्रमिकाणां च संघानां परामर्श-मन्त्रणोपवेशनं मन्त्रीवर्यया एव प्रतिनिधिभिः साकमपि परिचर्योपवेशनम् आचरितम् असीत्।

हिमसंस्कृतवार्ता: वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण नवदिल्ल्यां व्यापारसेवाक्षेत्रस्य प्रतिनिधिभिः साकं सप्तमस्य वित्तसंकल्पनापत्रकस्य प्रस्तवनात् पूर्वं यत् सीतारमण वर्यया अतः पूर्वं परामर्शोपवेशनम् आचरितवती। एतत् व्यापारिकाणां श्रमिकाणां च संघानां परामर्श-मन्त्रणोपवेशनं मन्त्रीवर्यया एव प्रतिनिधिभिः साकमपि परिचर्योपवेशनम् आचरितम् असीत्।

CPMG सीपीएमजी अनिल कुमारः अन्ताराष्ट्रीय उपजीविका केन्द्रं डाकनिर्यातकेन्द्रं च उद्घाटितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:- पटना : राघव नाथ झा २५/०६/२०२४

बिहारस्य गौरवशालिन्यः इतिहासे अन्यः स्वर्णिमः अध्यायः योजितः अस्ति। बिहारस्य मुख्य पोस्टमास्टर जनरलः अनिल कुमारः अद्य पटना जीपीओ मध्ये अत्याधुनिकम् अन्ताराष्ट्रीय-व्यवसायकेन्द्रं उद्घाटितवान्। अस्मिन् अवसरे सः अवदत् यत् अयं केन्द्रं न केवलं बिहारस्य व्यापारिणाम् उद्यमिनां च कृते वरदः सिद्धः भविष्यति, अपि तु अयं राज्यस्य विकासस्य दिशायां महत्वपूर्णं कदमं भविष्यति। अन्ताराष्ट्रीय व्यवसाय केन्द्रे मुख्यतः अन्ताराष्ट्रीय डाक पार्सलः डाक वस्तूनां च निष्पादनं भविष्यति तथा सीमा निकासः (custom clearance) दास्यति येन पटना तस्य आसपासस्थेषु डाकगृहेषु आरक्षितानां वस्तूनां त्वरितं निष्पादनं सम्भविष्यति। येन अस्माकं व्यापारी बान्धवः स्वस्य सामानं त्वरितं गत्या गन्तव्यं प्रेषयितुं शक्नुवन्ति। एते सर्वे क्रियाकलापाः डाक विभागस्य कस्टम विभागस्य च संयुक्तप्रारंभद्वारा मूर्तरूपं प्राप्स्यति। अन्ताराष्ट्रीय (व्यवसाय) उपजीविकाकेन्द्रे शीघ्रमेव कस्टम अधीक्षकः निरीक्षकः च नियमितरूपेण सेवां दास्यति येन विदेशं गच्छतः डाक आर्टिकलः यः वर्तमान समये दिल्ली कोलकाता च कस्टम अनापत्तिं प्राप्य देशस्य बहिः प्रेष्यते, अद्य पटना जीपीओ इबीसीतः एव क्लीयरेंसं प्राप्स्यति। सह केन्द्रस्य "वन स्टॉप सॉल्यूशन" रूपेण अपि द्रष्टुं शक्यते यत्र

ग्राहकैः आनीतानां वस्तूनां पैकेजिंग, आरक्षणं निष्पादनं च एकस्मिन्नेव स्थले उपलभ्यते।

अनिल कुमारः स्वस्मिन् सन्देशे अवदत्, "अस्य अन्ताराष्ट्रीय व्यवसाय केन्द्रस्य उद्घाटनतः बिहारस्य वाणिज्यिक समुदायस्य वैश्विकस्तरं प्रति स्वस्य प्रत्यभिजानातु कर्तुम् अवसरः लभ्यते। अयं केन्द्रम् अत्याधुनिकः सुविधाभिः युक्तं अस्ति, यस्मिन् व्यापारिणः स्वस्य आवश्यकतानुसारं विविधाः सेवाः प्राप्स्यन्ति।" सः अग्रे अवदत् यत् अस्य केन्द्रस्य माध्यमेन बिहारस्य व्यापारिणः निर्यात-आयातं, परिवेष्टं (पार्सल) वितरणं च अन्येषु व्यवसायिक सेवासु अतीव सुविधां प्राप्स्यन्ति। केन्द्रे विशेषः काउन्टरः अपि स्थापितः, यत्र व्यापारिक सलाहकाराः विशेषज्ञाः च व्यापारिणः मार्गदर्शनं दास्यन्ति।

मुख्य पोस्टमास्टर जनरलः कुमारः अपि अवदत् यत् अस्य केन्द्रस्य उद्देश्यं न केवलं वाणिज्यिक गतिविधीनां सुगमं कर्तुम् अस्ति, अपि तु बिहारस्य युवानां रोजगारस्य नूतनाः अवसराः दातुं अपि। तेन उक्तं यत् अस्मिन् केन्द्रे नवीनतमः

तकनीकः उपयोगः कृतः अस्ति, येन कार्यप्रणाली अधिकं कुशलं समयबद्धं च भविष्यति। अस्मिन् महत्वपूर्णं अवसरे अनिल कुमारः सर्वान् व्यापारिणः उद्यमिनः च अनुरोधं कृतवान् यत् ते डाकगृहनिर्यातकेन्द्रस्य अधिकतमलाभं ग्रहीष्यन्ति तथा बिहारं वैश्विक वाणिज्यिक मानचित्रे दृढरूपेण स्थापितं करिष्यन्ति।

अन्ताराष्ट्रीय उपजीविका केन्द्रं डाकगृहनिर्यातकेन्द्रं च पटना जीपीओ उद्घाटने व्यापारिणः ग्राहकाः च विशेषं उत्साहं प्रदर्शितवन्तः तथा उद्घाटनदिने एव ५०-५५ वस्तूनां पैकेजिंग, आरक्षणं निष्पादनं च कृतम्। अनिल कुमारः, मुख्य पोस्टमास्टर जनरलः, बिहारः विश्वासं व्यक्तवान् यत् पटना जीपीओ भविष्ये अपि अस्याः उत्कृष्टतायाः पालनं करिष्यति तथा नूतनानां "मील के पत्थर" स्थापयिष्यति।

अस्मिन् कार्यक्रमे पवन कुमारः, डाक निदेशकः (मुख्यालय), मनीष कुमारः, मुख्य डाकपालः, पटना जीपीओ, अनिल कुमारः, उपमुख्यडाकपालः (प्रशासन), पटना जीपीओ, कुमारी सरिता, उपमुख्यडाकपालः (मेल, कोषश्च) प्रणव मोहनः, डाक निरीक्षकः, पटना जीपीओ, सह अनेकाः गणमान्याः अतिथयः, व्यापारिक समुदायस्य प्रतिनिधयः मीडियाकर्मिणः च भागं गृहीतवन्तः। सर्वे अस्य नवप्रारंभस्य प्रशंसां कृतवन्तः। एतत् बिहारस्य विकासस्य दिशि एकं महत्वपूर्णं चरणम् इति अवदत्।

कर्मचारिणां कृते द्वितीयं सत्रं संस्कृतसम्भाषण-शिबिरं प्रारभते

प्रतिदिनं ३-५ वादनं यावत् दशदिनात्मकं प्रशिक्षणम्। अधः पूर्वम् अपि संस्कृतं शिक्षिताः मुख्यालयस्य कर्मचारिणः।

हिमसंस्कृतवार्ता:- दरभंगा।

विश्वविद्यालयक्याम्पसपर्यन्तं च निकटक्षेत्रेषु संस्कृतस्य वातावरणस्य निर्माणाय प्रयत्नः निरन्तरं प्रवर्तमानः अस्ति। संस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिः प्रो० लक्ष्मीनिवासः पाण्डेय महोदयः यदा तु कार्यभारं स्वीकृतवान् तदा अनेके सकारात्मक निर्णयाः स्वीकृताः अभवन्। तस्यैव संकल्पना अस्ति यत् कर्मचारिणः अपि अस्मिन् संस्कृतभाषायामेव संभाषणं कुर्वन्तु। इदानींतनकालीनं संस्कृतभारत्या सह मिलित्वा विश्वविद्यालयस्य परिसरं प्रति द्वादशदिनात्मकं आवासीयसंस्कृतप्रशिक्षणवर्गं सम्पादितमस्ति, तस्मिन् कर्मिणां कृते सम्भाषणशिबिरमपि आयोज्यते स्म। तस्यैव सत्रे कर्मिणां कृते सम्भाषणशिबिरस्य द्वितीयं सत्रं दरबारहॉलमिति स्थले मङ्गलवासरे प्रारम्भमस्ति, यः शिबिरः दशदिनपर्यन्तं चालयिष्यति। अयं शिबिरः प्रतिदिनम् अपराह्णे ०३ वादनतः ०५ वादनं यावत् दरबारहॉलमिति स्थले विश्वविद्यालयस्य कार्यदिवसेषु सञ्चालितः भविष्यति। उक्तं सूचनां प्रददातुं पीआरओ निशिकान्तः उक्तवान् यत् अस्य सन्दर्भे प्रशिक्षणप्रभारी स्नातकोत्तरधर्मशास्त्रविभागस्य अध्यक्षः प्रो. दिलीपकुमारझा, स्नातकोत्तरज्योतिषविभागस्य अध्यक्षः डॉ. कुणालकुमारझा नियुक्ताः सन्ति। सम्पूर्णशिबिरस्य पर्यवेक्षणं प्रतिकुलपतिः प्रो. सिद्धार्थशङ्करसिंहः करिष्यति। शिबिरस्य व्यवस्थाः पूर्ववत् डॉ. रविन्द्रकुमारमिश्रः तथा कुन्दनकुमारभारद्वाजः यथावत् निर्वहन्ति।

अवगन्तव्यं यत् ये कर्मचारिणः सप्तम-षोडश जूनमासस्य शिबिरे पर्याप्ताभ्यासं न कृतवन्तः, तेऽपि अत्र उपविश्य संस्कृतस्य अभ्यासं कर्तुं शक्नुवन्ति। तदन्ये पदाधिकारीणः अपि अत्र सम्मिलित्य संस्कृत सम्भाषणस्य लाभं प्राप्स्यन्ति।